

Latvijas kokkopju-arboristu biedrības (LKAB) arborista – koku eksperta sertificēšanas nolikums

1. Latvijas kokkopju-arboristu biedrības (LKAB) kā sabiedriska organizācija, kurā apvienoti nozarē strādājoši kvalificēti arboristi, izsniedz **arborista – koku eksperta** sertifikātu arboristiem, kas tiesīgi sniegt atzinumu par koku stāvokli, atbilstoši personas profesionālajai izglītībai, pieredzei, zināšanām un reputācijai.
2. Arborista - koku eksperta sertifikāts tiek piešķirts arboristiem ar pieredzi, kuriem ir padziļinātas zināšanas koku novērtēšanā.
3. Eksperta darbības jomas: novērtē un sniedz atzinumus par koku stāvokli, bīstamību un rekomendējamiem kopšanas pasākumiem, plāno un/vai veic koku aizsardzības pasākumus publiskajā ārtelpā (t.sk. būvlaukumos), veic padziļinātu koku izpēti (tomogrāfija, rezistogrāfija, Preslera svārpsts, “vilksšanas tests”, sakņu izpēte u.c.) un interpretē iegūtos rezultātus.
4. LKAB **ekspertu komisija** vērtē pretendentu atbilstību arborista – koku eksperta sertifikāta iegūšanai un/vai atjaunošanai, kā arī eksperta profesionālās darbības pārkāpumus.
5. Ekspertu komisijā darbojas 3 locekļi: komisijas vadītājs, biedrības valdes priekšsēdētājs un mainīgais pārstāvis.
6. Ekspertu komisijas vadītāju prombūtnes laikā aizvieto biedrības valdes priekšsēdētājs.
7. Valde apstiprina ekspertu komisijas vadītāju, kura pienākums ir organizēt un vadīt ekspertu komisijas darbu un sertifikēšanas procesu. Komisijas vadītājs uzaicina darbībai komisijā vienu profesionāli kompetentu personu, kas atbilst Nolikuma 11. punkta kritērijiem.
8. Nepieciešamības gadījumā komisijas vadītājs ir tiesīgs uzaicināt komisijā darboties arī citus ar nozari saistītus speciālistus.
9. Par ekspertu komisijas vadītāju apstiprina LKAB biedru ar augstu profesionālo kvalifikāciju, ilggadēju profesionālo pieredzi, kas saistīta ar koku stāvokļa novērtēšanu un labu reputāciju, kas atbilst Nolikuma 11. punkta kritērijiem.
10. Ekspertu komisijas vadītāju apstiprina uz 5 gadiem.
11. Persona var iegūt LKAB arborista – koku eksperta sertifikātu, ja tiek izpildīti sekojoši **kritēriji**:
 - 11.1. ir LKAB biedrs,
 - 11.2. ir samaksātas visas aktuālās biedra naudas par pašreizējo un iepriekšējiem gadiem,
 - 11.3. augstākā (akadēmiskā vai profesionālā) izglītība,
 - 11.4. ir laba reputācija, tās līdzšinējā profesionālajā darbībā nav rupju profesionālās darbības pārkāpumu (tādas darbības, kas ir pretrunā ar *Labas koku kopšanas prakses* nosacījumiem), kas radījuši negatīvas sekas vērtīgu koku saglabāšanai vai LKAB prestižam.
 - 11.5. ir pieredze, veicot koku stāvokļa novērtējumus, koku inventarizācijas, sniegti atzinumi,

11.6. ja tiek izpildīts vismaz viens no **kvalifikācijas kritērijiem**:

11.6.1. spēkā esošs Eiropas arboristu padomes (European Arboricultural Council/EAC) Eiropas koku tehniķa (European Tree Technician/ETT) sertifikāts vai Starptautiskās arboristu biedrības (International Society of Arboriculture /ISA) izsniegts "Master Arborist" sertifikāts, vai nacionālās izglītības sistēmas akreditētas mācību programmas koku tehniķa, koku speciālista izglītības dokuments,

11.6.2. vismaz 5 gadu pieredze kā kvalificētam (EAC, ISA vai nacionālā otrā profesionālā kvalifikācijas līmeņa programma) arboristam.

12. Iesniedzamie dokumenti sertifikāta iegūšanai:

12.1. pieteikums,

12.2. izglītību un/vai kvalifikāciju apliecinājošu dokumentu kopijas (atbilstoši nolikuma 11.3. un 11.6. punkta prasībām),

12.3. CV, kurā jāietver informācija par līdzšinējo darbību kā arboristam un koku vērtētājam,

12.4. darba devēja/u, projekta vadītāja/u vai projekta vadošās institūcijas vai pasūtītāja apliecinājums par līdzšinējo profesionālo vai zinātnisko darbību, norādot, kādas tieši aktivitātes attiecīgajā ar koku kopšanas, novērtēšanas nozari saistītajā darbavietā vai projektā pretendents veicis;

12.5. papildus dokumenti (kursu apmeklējums, sertifikāti utt.), pēc pretendenta izvēles, kas apliecina viņa kvalifikāciju, zināšanas un iepriekšējo pieredzi (koku stāvokļa novērtēšana, dendroloģija, koku mehānika, koku fizioloģija, koku slimības, kaitēkļi vai vides aizsardzība);

12.6. vismaz 3 atzinumi vai pielīdzināmi dokumenti par koku stāvokļa novērtējumu par pēdējiem 2 gadiem, no kuriem vismaz 1 ietver padziļinātu koku izpēti (tomogrāfija, rezistogrāfija, Preslera svārpsts, "vilkšanas tests", sakņu izpēte u.tml.);

12.7. maksājuma uzdevuma kopiju par pieteikuma dokumentācijas izskatīšanu.

13. Nolikuma 12. punktā minēto dokumentāciju pretendents iesniedz LKAB ekspertu komisijai elektroniski uz e-pastu: info@kokiem.lv vai papīra formātā uz biedrības reģistrācijas adresi.

14. Lēmumu par LKAB arborista – koku eksperta sertifikāta piešķiršanu/atjaunošanu pieņem LKAB valde 3 mēnešu laikā no iesnieguma saņemšanas, pamatojoties uz ekspertu komisijas lēmumu un izsniedz personai sertifikātu, uzaicina kārtot eksāmenu vai izsniedz motivētu atteikumu.

15. Valde nav tiesīga piešķirt arborista – koku eksperta sertifikātu bez ekspertu komisijas pozitīva lēmuma.

16. Valdes lēmumu var pārsūdzēt tikai 1 reizi LKAB kopsapulcē, kur, balsojot ar balsu vairākumu, var atcelt valdes lēmumu un nodot valdei atkārtotai izvērtēšanai.

17. Valdes lēmuma pārsūdzēšanas gadījumā, kā arī, ja ekspertu komisijai ir šaubas par pretendenta kvalifikāciju, pretendents pēc ekspertu komisijas uzaicinājuma, papildus Nolikuma 12. punkta nosacījumiem, kārtot eksāmenu. Eksāmenu organizē LKAB ekspertu komisija. Tikai sekmīgi nokārtota eksāmena gadījumā iesniegtie dokumenti tiek vērtēti pēc būtības.

18. Atkārtotu pieteikumu (valdes lēmuma pārsūdzēšana kopsapulcē nav uzskatāma par atkārtotu pieteikuma iesniegšanas gadījumu) sertifikācijai pretendents var iesniegt ne ātrāk kā pēc gada.

19. Valde ar lēmumu nosaka sertifikāta izsniegšanas, atjaunošanas un eksāmena kārtošanas maksu.
20. Ja valde pieņem lēmumu atteikt sertifikāta izsniegšanu, atjaunošanu, pieteicējam netiek atgriezta iemaksātā nauda par dokumentu izskatīšanu.
21. Ja sertificētā eksperta darbība rupji pārkāpj profesionālās (*Labas koku kopšanas prakses*) un/vai ētikas principus, kā arī, ja eksperts neievēro LKAB izstrādātās *Atzinumu un inventarizāciju sagatavošanas vadlīnijas* (pielikums Nr.1) prasības, valde, pamatojoties uz LKAB ekspertu komisijas ziņojumu, tiesīga pieņemt lēmumu par sertifikāta apturēšanu uz laiku vai anulēšanu, attiecīgo informāciju nosūtot ekspertam un atspoguļojot mājas lapā.
22. Informāciju par sertificētajiem ekspertiem ievieto biedrības mājas lapā www.kokiem.lv.
23. Sertificētajām personām izsniedz noteiktas formas sertifikātu papīra formātā, piešķirot identifikācijas numuru. Sertifikātu paraksta LKAB valdes priekšsēdētājs un ekspertu komisijas vadītājs.
24. Sertifikāta derīguma termiņš: 1 (viens) gads.
25. Atjaunota sertifikāta derīguma termiņš 5 (pieci) gadi.
26. **Lai atjaunotu sertifikātu, persona iesniedz:**
 - 26.1. informāciju par sertifikāta derīguma termiņa laikā veikto profesionālo darbību, tai skaitā par veiktajām inventarizācijām, rakstītajiem atzinumiem un koku novērtējumiem, atsevišķi par katru gadu, norādot objekta nosaukumu, adresi, novērtēto koku skaitu un pievieno 3 atzinumu kopijas.
 - 26.2. informāciju par profesionālās kvalifikācijas celšanas kursu vai mācību apmeklējumu (koku kopšanas tehnikas, aprīkojums, koku izpētes metodes, dendroloģija, dendrochronoloģija, ekoloģija, ainavu arhitektūra, koku mehānika vai līdzvērtīgi).
 - 26.3. maksājuma uzdevuma kopiju par sertifikāta atjaunošanu.
27. Eksperts atzinumus sagatavo atbilstoši pielikuma Nr. 1 prasībām.

Latvijas kokkopju-arboristu biedrības (LKAB) arborista - koku eksperta sertificēšanas nolikums pieņemts ar LKAB 03.03.2017. valdes lēmumu Nr. 2017-4.

Andris Spaile
(vārds, uzvārds)

Anita Albrante
(vārds, uzvārds)

Vaironds Bitenieks
(vārds, uzvārds)

Dace Rosicka
(vārds, uzvārds)

Inga Erdmane
(vārds, uzvārds)

Latvijas kokkopju-arboristu biedrības (LKAB)

arborista - koku eksperta atzinumu un inventarizāciju sagatavošanas vadlīnijas

1. Koku, tai skaitā īpaši aizsargājamu koku, stāvokļa novērtējumu ar kopšanas pasākumu aprakstu un/vai atzinumu par koku bīstamību sniedz Latvijas Kokkopju-Arboristu biedrības sertificēts speciālists.
2. Speciālista uzdevums ir sniegt neatkarīgu, neietekmētu un profesionālu koka novērtējumu.
3. Sastādot eksperta atzinumu, novērtējumu vai koku inventarizāciju eksperts ievēro **minimālās prasības** eksperta atzinuma saturam:
 - 3.1. *koka numurs dabā (katram uzņēmējam vai praktizējošam ekspertam ir jāveic koku numurēšana dabā, vēlams izmantot numurus, kuros ir atšifrējams izpildītājs), ja kokam objektā ir esošs numurs, tad tas tiek izmantots atkārtoti.*
 - 3.2. *atzinuma Nr., datums*
 - 3.3. *objekta izpētes datums, laiks*
 - 3.4. *objekta adrese*
 - 3.5. *ziņas par speciālistu (vārds, uzvārds, kvalifikāciju apliecinājošu dokumentu numuri)*
 - 3.6. *koka taksons - latviski un latīniski*
 - 3.7. *koka parametri (stumbra apkārtmērs, norādot mērījuma augstumu (sk. pielikums Nr.2), koka augstums)*
 - 3.8. *koka vitalitāte*
 - 3.9. *koka apraksts, ietverot koka bojājumu novērtējumu (slimību, sēņu, kaitēkļu, mehānisku vai fizioloģisku bojājumu apraksts)*
 - 3.10. *koka kopējais novērtējums (nevērtīgs, mazvērtīgs, vērtīgs, ļoti vērtīgs, izcils)*
 - 3.11. *koka fiziskā stāvokļa novērtējums - ballēs no 1-10*
 - 3.12. *nepieciešamie kopšanas pasākumi, tai skaitā vai koks ir saglabājams vai likvidējams*
 - 3.13. *kopšanas darbu prioritāte*
 - 3.14. *atbilstība īpaši aizsargājama koka statusam*
4. Sastādot eksperta atzinumu/novērtējumu eksperts ievēro **papildus rekomendējamās prasības** eksperta atzinuma saturam:
 - 4.1. *īpašuma kadastra Nr.*
 - 4.2. *GPS koordinātes, (LKS 92)*
 - 4.3. *ziņas par pasūtītāju*
 - 4.4. *atzinuma sniegšanas iemesls (piemēram, atzinums būvprojektam, detālplānojums)*

- 4.5. *citi koka parametri (piemēram, vainaga platums, vainaga pamatnes augstums)*
- 4.6. *koka augšanas vietas apraksts*
- 4.7. *fotoattēls*
- 4.8. *koka apraksts, ietverot koka bojājumu novērtējumu*
- 4.9. *koka vecumposms*
- 4.10. *koka vērtība*
- 4.11. *papildus izpētes nepieciešamība un rezultāti (izmantojot speciālos instrumentus un iekārtas: Preslera svārpsts, dendrotomogrāfs, rezistogrāfs, "vilksšanas tests", sakņu izpēte, utt.)*
- 4.12. *kartogrāfiskais materiāls, mērogā 1:100- 1:1000*
- 4.13. *saistību atruna*
- 4.14. *cita informācija, kas ekspertam šķiet svarīga*
5. Eksperts veicot kokam tikai papildu izpēti (4.10) vai sniedzot specifisku atzinumu, atzinuma saturu veido pēc faktiskās nepieciešamības.

Koku uzmērīšanas principi, shēmas

1. Kokiem ārpus meža, kā arī īpaši aizsargājamiem kokiem neatkarīgi no augšanas vietas, uzmēra stumbra apkārtmēru.
2. Koku apkārtmēra uzmērīšanai izmanto metodes, kas nodrošina noteiktību līdz 1 centimetram.
3. Mērot, jāizmanto mērlentas, kas cieši pieguļ stumbra mizai, nav elastīgas un pirms mērījuma nolasīšana tik nospriegotas.
4. Uz mērlentas nolasa pilnus metrus un pilnus centimetrus.
5. Ja kokam stumbra apkārtmēru, nav loģiski uzmērīt 1,3 m augstumā vai arī tas nav tehniski izdarāms, izņemot 5. punktā noteiktos gadījumus, apkārtmēru uzmēra zemāk par 1,3 m, bet tad obligāti jānorāda mērījuma izdarīšanas augstums.
6. Koka apkārtmēra uzmērīšanas principi ir šādi:
 - 6.1. mēra 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla vai virs zemes, ja kokam nav izteikts sakņu kakls vai gadījumos, kad koka stumbrs ir apbērts;
 - 6.2. nogāzēs augošiem kokiem caurmēru mēra no kalna puses (1. d attēls);
 - 6.3. kokiem, kuru stumbri sadalījušies augstāk par 1,3 m, apkārtmēru mēra kā vienam stumbram, ja dalīšanās ir augstāk par 1,3 metriem (1.a attēls) kā diviem stumbriem (1.b attēls), izņemot gadījumus, kad 1,3 m augstumā vai zemāk no stumbra nepārprotami atzarojas zars;
 - 6.4. izteikti neregulāra šķērsriezuma formas kokiem apkārtmēru nosaka kā aritmētisko vidējo no diviem mērījumiem.
 - 6.5. ja mērīšanas vietā uz stumbra ir izaugumi/māzeri vai citas caurmēra deformācijas, apkārtmēru nosaka kā aritmētisko vidējo no vienādos attālumos (virš un zem 1,3 metru atzīmes) iegūtiem apkārtmēra mērījumiem (1.c attēls).

- 6.6. uzmērot koku ar sasvērtu stumbru, kokam izmēra tā caurmēru perpendikulāri stumbra garenass virzienam, 1,3 m augstumu atmērot no iedomātas stumbra viduslīnijas. (1. e attēls).
- 6.7. ļoti iztrupējušiem stumbriem un “c -veida” stumbriem uzmēra faktisko apkārtmēru.

1.attēls. Shēma koka apkārtmēra noteikšanai

